

2. Husovi předchůdci

Husitství /konec 14. a 15. stol./

- 14. stol. (doba vlády Karla IV.) – ovlivnění dění v Čechách reformně naladěnými učiteli a kazateli

- nespokojenost s poměry v církvi (v mnohém se vzdaluje prvotním křesťanským myšlenkám – hl. ideálu chudoby)

→ **reformátoři** (všichni se časem dostali do konfliktu s představiteli církve)

John Wycliffe ANGLIE

- hl. křesťanskou autoritou nejsou církevní hodnostáři, ale Bible

Tomáš Štítivý ČESKO

- křesťanství vyložil srozumitelně

Konrád Waldhauser NĚMECKO

- kazatel v Praze → ovlivnění něm. měšťanů a studentů

Jan Milíč z Kroměříže

- radikální v názorech; iniciátor **Betlémské kaple**

Matěj z Janova

- lat. spis **Pravidla Starého a Nového zákona**

Jan Hus /asi 1370 Husinec – 6. července 1415 Kostnice/

- rektor, kazatel v Betlémské kapli

- 1409 **Dekret Kutnohorský** (král Václav IV.) – vydán na popud Jana Husa; mění poměry na universitě ve prospěch Čechů → odchod značné části něm. studentů a pedagogů (na čas snížení úrovně a prestiže školy)

→ Němci zakládají univerzitu v Lipsku

- proti církevním nepravostem (hl. majetek, odpustky → těmi si znepřátelí i Václava a musí Prahu opustit pod hrozbou interdiktů)

- působí v již. Čechách (Kozí Hrádek...)

- pozván do Kostnice obhájit své názory × zajat, obviněn z kacířství → upálen

→ jeho smrt v Čechách pobouření → 1. Pražská defenestrace 1419 (tou začíná doba husitská)

O církvi

Výklad viery (Věřím v Boha)

Desatera a páteře

Knížky o svatokupectví – prodej odpustků)

Dcerka – jak by se měla správně chovat křesťanská žena a dívka

Listy – jeho dopisy

Husitské boje /1419 – 1434/

kališníci – podobojí každému (i prostým lidem); znak: červený kalich

×

katolíci – podobojí jen církevní hodnostáři (světští jen chléb)

×

husitští radikálové (táborité)

×

umírnění (pražané)

- 1419 – 1. Pražská defenestrace

- 1434 – bitva u Lipan (husité poraženi)

- podobojí = chléb (tělo Ježíše) a víno (krev Ježíše)

- období bojů se zbraní v ruce doprovázeno i boji na papíře

- stoupá podíl české literatury, přiblížení hovorové češtině

- žánry v popředí:

- polemická lit. (polemika = soupeření v názorech)

- písně (hl. husitské)

- satirická lit.

žánry v pozadí:

- dvorská lyrika, epika...

Budyšínský rukopis

- satirická literatura

- 3 skladby:

1) **Žaloba Koruny české** – žaluje se na Kostnici a na krále Zikmunda

2) **Porok** (Výtka) **Koruny české** – výtka Zikmundovi, že si přivlastnil korunu

3) **Hádání Prahy** (kališnická) **s Kutnou Horou** (katolická) – představeny jako dvě ženy: krásná a mladá Praha × stará a ošklivá Kutná Hora

Václav (katolík), **Havel** (nestranný) **a Tábor** (kališník)

- polemika, katolické dílo (vyhrává Tábor)

Jistebnický kancionál

- dochované písně (husitské bojovné) shrnuté ve zpěvníku

Ktož sú boží bojovníci

Vavřinec z Březové

Píseň o vítězství husitů u Domažlic

Husitská kronika – podrobně popisovány počátky husitství

Pohusitské období /1436–1470/

- 1436 končí boje se zbraní v ruce (popraven Jan Roháč z Dubé)

- názorové boje pokračují, ale uklidňují se

Petr Chelčický /asi 1390–1460/

- někdy nazýván pokračovatelem Husa × odlišné názory
- neuznává 3 stavy (kněžský, rytířský, robotný) a válku
- nižší školní vzdělání (neumí latinsky, učí se z překladů)
- s reformními myšlenkami seznámen v Praze
- přednost vlastní argumentaci
- nepřidává se k ani jedné z husitských stran (duchovní spřízněnost × hluboký nesouhlas s násilím)

O boji duchovním – odmítnutí boje a fyzic. násilí ← příkázání Nezabiješ

O trojiem lidu – rovnoprávnost všech stavů

Postila – souhrn názorů formou kázání

Sieť viery pravé – souhrn názorů (sít = víra, církev – zachytává věrné Kristovy stoupence, hříšníci ji trhají)

Jednota bratrská /1467–30-letá válka/

- vytvářejí stoupenci **Chelčického** – 1467 Kunvald
- rovnost lidí
- věnují se vzdělání (zakládají bratrské školy) → velmi oblíbená jednota
- působil zde **J. A. Komenský**
- největší rozkvět: konec 16. stol.
- konec: 30-letá válka
- **Jan Blahoslav** prosadil právo na vzdělání: **Filipika proti misomusům** = obranná řeč proti odpůrcům vzdělání, zdůvodnil potřebu vzdělání